

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. spalio 27 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (pranešėja), Andžej Maciejevski ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **sinteresuoto asmens Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos** kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. gruodžio 17 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos antstolės Astos Rimaitės-Žičkuvienės pareškimą dėl baudos skyrimo, **sinteresuoti asmenys** Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, J. L., J. L., G. L.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių, kasacinio proceso nutraukimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja prašė leisti taikyti potvarkyje dėl 2017 m. vasario 17 d. privalomojo nurodymo papildymo nustatytas pasekmes, t. y. leisti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) išardyti žemės sklypo, adresu: (*duomenys neskelbtini*), Palanga, pietvakarinėje dalyje pastatytą vielos tinklo tvorą (bendras tvoros ilgis apie 60,26 m, aukštis apie 1,65 m) (toliau – Tvorą) ir sutvarkyti statybvielę, išieškoti visų patirtų išlaidų atlyginimą iš skolininko J. L.; taip pat skirti skolininkui J. L. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 771 straipsnyje nurodytą baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti privalomąjį nurodymą dieną.
3. Pareiškėja nurodė, kad, vykdant Inspekcijos 2017 m. vasario 17 d. išduotą privalomąjį nurodymą dėl įpareigojimo J. L. pašalinti savavališkos statybos padarinius – išardyti Tvorą, 2019 m. gruodžio 9 d. ir 2020 m. kovo 19 d. surašyti Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo aktai. J. L. neregistruotą statinį – Tvorą – turėjo nugriauti iki 2017 m. rugpjūčio 17 d., tačiau iki šios dienos privalomojo nurodymo neįvykdė. Privalomasis nurodymas 2019 m. papildytas potvarkiu, kuriame nustatytos neįvykdymo pasekmės, leidžiančios Inspekcijai pačiai nugriauti savavališkai pastatytą statinį ir sutvarkyti statybvielę skolininko lėšomis, todėl pareiškėja prašė leisti taikyti potvarkyje nurodytas pasekmes ir skirti skolininkui baudą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Klaipėdos apylinkės teismas 2020 m. liepos 7 d. nutartimi pareškimą tenkino: taikė papildytame privalomajame nurodyme nustatytas pasekmes – leido Inspekcijai pačiai išardyti Tvorą (Tvoros dalį) ir sutvarkyti statybvielę skolininko J. L. lėšomis (išieškoti patirtų išlaidų atlyginimą iš skolininko), taip pat paskyrė **sinteresuotam asmeniui J. L. 5 Eur dydžio baudą už kiekvieną privalomojo nurodymo neįvykdymo dieną, baudą skaičiuojant nuo šios nutarties įsiteisėjimo dienos iki privalomojo nurodymo įvykdymo arba procesinio veiksmo, kuriuo išnyksta teisinis pagrindas vykdyti privalomąjį nurodymą, atlikimo.**
5. Teismas nustatė, kad:
 - 5.1. pareiškėja antstolė A. Rimaitė-Žičkuvienė vykdo 2017 m. vasario 17 d. Inspekcijos privalomąjį nurodymą dėl įpareigojimo J. L. pašalinti savavališkos statybos padarinius: išardyti Tvorą ir sutvarkyti statybvielę; išieškotoja Inspekcija;
 - 5.2. privalomuoju nurodymu pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo terminas buvo nustatytas iki 2017 m. rugpjūčio 17 d.;
 - 5.3. Inspekcija 2019 m. spalio 24 d. potvarkiu papildė 2017 m. vasario 17 d. privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius, įrašydama privalomojo nurodymo neįvykdymo pasekmes: „Jeigu asmuo, kuriam įteiktas privalomasis nurodymas, per nustatytą terminą jo neįvykdys, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos turi teisę nugriauti statinį ir sutvarkyti statybvielę šio asmens lėšomis“;
 - 5.4. pareiškėja 2019 m. gruodžio 9 d. surašė sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo aktą;
 - 5.5. Kauno apylinkės teismo 2019 m. balandžio 3 d. sprendimu nutraukta J. L. ir J. L. santuoka, nuo 2019 m. lapkričio 22 d. nekilnojamasis turtas (butas ir žemės sklypas), esantis Palangoje, (*duomenys neskelbtini*), J. L. nebeprisiklauso;
 - 5.6. Palangos miesto savivaldybės administracija 2020 m. vasario 10 d. išdavė statybą leidžiantį dokumentą J. L.;
 - 5.7. Inspekcija 2020 m. kovo 5 d. atliko patikrinimą, siekdama nustatyti, ar statinys (Tvorą) pastatytas nepažeidžiant statinio projekto, pagal kurį buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas, sprendinių, ir nustatė, kad žemės sklypo pietinėje pusėje pastatyta tvora, kuri nėra suprojektuota UAB „Palangos projektas“ 2019 m. parengtame projekte; vakarinėje, šiaurinėje ir rytinėje žemės sklypo dalyse suprojektuota tvora atitinka projekto sprendinius;
 - 5.8. Inspekcija konstatavo, kad privalomasis nurodymas pašalinti savavališkos statybos padarinius neįvykdytas, todėl prašė tęsti jo priverstinį

vykdymą.

6. Teismas pripažino pagrįstais Inspekcijos argumentus, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 14 straipsnio 1 ir 7 dalimis, savavališkos statybos padarinių šalinimo procedūra ir veiksmai, kurie atliktini šalinant minėtus padarinius, yra nukreipti į asmenį, kuriam surašytas savavališkos statybos aktas ir privalomasis nurodymas, t. y. į statytoją. Šiuo atveju pareiga įvykdyti privalomąjį nurodymą tenka J. L. Byloje nenustatyta jokių objektyvių aplinkybių, pateisinančių privalomojo nurodymo nevykdymą. J. L. nustatytu terminu neskundė nei Inspekcijos 2017 m. vasario 15 d. surašyto savavališkos statybos akto, nei 2017 m. vasario 17 d. privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius, nei 2019 m. spalio 24 d. potvarkio dėl privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius papildymo, tik kreipėsi su prašymu pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą.
7. Konstatavęs privalomojo nurodymo neįvykdymo faktą bei nenustatęs neįvykdymą pateisinančių svarbių priežasčių ar kitų aplinkybių, galinčių turėti įtakos skolininko atsakomybei, teismas leido Inspekcijai pačiai išardyti Tvorą (tvoros dalį), išieškoti visų patirtų išlaidų atlyginimą iš J. L., o skolininkui J. L. skyrė baudą ([CPK 771 straipsnio](#) 2, 6 dalys). Spręsdamas dėl skirtos baudos dydžio, teismas atsizvelgė į tai, kad privalomasis nurodymas nevykdomas jau pakankamai ilgą laiką, kita vertus, antstolės pareiškimas dėl baudos skyrimo J. L. teisme nagrinėjamas pirmą kartą.
8. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens J. L. atskirąjį skundą, 2020 m. gruodžio 17 d. nutartimi panaikino pirmosios instancijos teismo nutarties dalį, kuria leista taikyti privalomajame nurodyme nustatytas pasekmes.
9. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su Inspekcijos argumentais, kad teisinis reguliavimas neįtvirtina galimybės konstatuoti dalinį privalomojo nurodymo įvykdymą, taip pat pritarė pirmosios instancijos teismo pozicijai, kad žemės sklypo perleidimas po savavališkos statybos fakto nustatymo nepašalina skolininko atsakomybės dėl vykdytų savavališkos statybos darbų. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, skolininko paaiškinimai apie bandymą pašalinti savavališkos statybos padarinius parengiant projektinę dokumentaciją, pratęsti terminą privalomajam nurodymui įvykdyti ir suinteresuoto asmens siekį įteisinti savavališką statinį (Tvorą), pasibaigus privalomajame nurodyme numatytam terminui, neturi jokios reikšmės siekiant teisingai išnagrinėti šią bylą.
10. Inspekcijos priimtas privalomasis nurodymas pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymą yra vykdomasis dokumentas. Esant galiojančiam privalomajam nurodymui, kuriame nustatytos ir jo neįvykdymo pasekmės (Inspekcijai suteikta teisė nugriauti statinį ir sutvarkyti statybą šio asmens lėšomis), apeliacinės instancijos teismo vertinimu, šis reikalavimas nepagrįstai pirmosios instancijos teismo buvo nagrinėjamas vertinant, ar tikslinga taikyti privalomojo nurodymo neįvykdymo pasekmes.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

11. Suinteresuotas asmuo Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos kasaciniu skundu prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. gruodžio 17 d. nutarties dalį, kuria panaikinta Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. liepos 7 d. nutarties dalis, kuria tenkintas pareiškimas leisti taikyti Inspekcijos privalomajame nurodyme nustatytas pasekmes, šią Klaipėdos apylinkės teismo 2020 m. liepos 7 d. nutarties dalį palikti nepakeistą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:

Apeliacinės instancijos teismas pažeidė nepiniginio pobūdžio vykdomųjų dokumentų priverstinio vykdymo priemonių taikymo tvarką reglamentuojančias proceso teisės normas, nusprendęs, kad privalomajame nurodyme nurodytų pasekmių taikymas galimas pats savaime ir tam nereikalinga teisminė privalomojo nurodymo neįvykdymo aplinkybių patikra ([CPK 771 straipsnio](#) 2 dalis). Įstatymas vienareikšmiškai nurodo, kad, prieš taikant privalomajame nurodyme nurodytas pasekmes, turi būti atliekama *ex ante* (prieš veiksmą) teisminė jo neįvykdymo aplinkybių (priežasčių) patikra. Todėl, apeliacinės instancijos teismui atsisakius net svarstyti tokių pasekmių taikymo klausimą, apribojama antstolio pareiga ginti visų teisėtų priemonių išieškotojo interesams tinkamai apginti, nors tokios pareigos vykdymas yra pagrindinis vykdomojo proceso uždavinys ir tikslas. Kasacinio teismo formuojamoje teismų praktikoje yra pabrėžta, kad tais atvejais, kai skolininkas yra įpareigotas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, tačiau jų neatlieka, taikomos [CPK 771](#) straipsnyje nustatytos priverstinio vykdymo priemonės. Priverstinis vykdymas pasireiškia tuo, kad antstolis tikrina sprendimo įvykdymą ir konstatuoja, ar skolininkas įvykdė teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodytą įpareigojimą. Jei skolininkas per protingą laiką antstoliui nepateikia įvykdymą patvirtinančių įrodymų, antstoliui atsiranda teisinis pagrindas pripažinti, kad skolininkas įpareigojimo atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, kuriuos gali atlikti arba nutraukti tik pats skolininkas, neįvykdė, ir atlikti procesinius veiksmus, nustatytus [CPK 771](#) straipsnyje. Tačiau, nesant šiuo klausimu [CPK 771 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta tvarka atliktos teisminės vykdomojo dokumento neįvykdymo aplinkybių (priežasčių) patikros, antstolis savarankiškai tokių sprendimų priimti negali (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-315-684/2019). Taigi, [CPK 771 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytas reguliavimas iš esmės reiškia, kad, prieš taikant privalomajame nurodyme nurodytas pasekmes, turi būti atliekama *ex ante* teisminė jo neįvykdymo aplinkybių (priežasčių) patikra. Privalomajame nurodyme nurodytų jo neįvykdymo pasekmių taikymas nėra galimas pats savaime (lot. *ipso facto*), todėl turi būti sankcionuotas teismo nutartimi.

12. Atsiliepimų į kasacinį skundą įstatymų nustatyta tvarka negauta.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kasacinio proceso nutraukimo, kai išnyksta ginčo objektas

13. Nagrinėjamoje byloje buvo sprendžiama dėl privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius neįvykdymo pasekmių taikymo.
14. Kasacine tvarka skundžiama nutartimi apeliacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo nutarties dalį, kuria leista taikyti privalomajame nurodyme nustatytas pasekmes – Inspekcijai pačiai išardyti Tvorą (Tvoros dalį) ir sutvarkyti statybą skolininko J. L. lėšomis (išieškoti patirtų išlaidų atlyginimą iš skolininko).
15. Inspekcijos pateiktame kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių nepiniginio pobūdžio vykdomųjų dokumentų priverstinio vykdymo priemonių taikymo tvarką, aiškinimo ir taikymo tuo atveju, kai vykdomajame dokumente (privalomajame nurodyme) yra nurodytos jo neįvykdymo pasekmės. Skunde teigiama, kad, priešingai nei nutarė apeliacinės instancijos

teismas, privalomajame nurodyme nurodytoms pasekmėms taikyti reikalinga teisminė neįvykdymo aplinkybių patikra ([CPK 771](#) straipsnio 2 dalis), ir prašoma panaikinti atitinkamą apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį bei palikti nepakeistą pirmosios instancijos teismo nutarties dalį, kuria Inspekcijai leista pačiai išardyti Tvorą (Tvoros dalį) ir sutvarkyti statybvietę skolininko J. L. lėšomis.

16. Iš bylos duomenų matyti, kad 2021 m. kovo 12 d. skolininkas J. L. pranešė teismui, jog privalomąjį nurodymą įvykdė – Tvorą nugriauta. Inspekcija 2021 m. kovo 9 d. surašė statinio atitikties statinio projektui patikrinimo aktą – nustatyta, kad pastatytas I grupės nesudėtingas inžinerinis statinys – tvora – atitinka supaprastinto statybos projekto, pagal kurį išduotas statybą leidžiantis dokumentas, sprendinius. 2021 m. kovo 9 d. taip pat surašytas privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo patikrinimo aktas, kuriuo konstatuota, kad skolininkas privalomąjį nurodymą įvykdė ir savavališkos statybos padariniai yra pašalinti. Taigi privalomasis nurodymas, dėl kurio neįvykdymo pasekmių taikymo vyko procesas nagrinėjamoje byloje, yra įvykdytas.
17. Teisėjų kolegija pažymi, jog kasacinis skundas buvo priimtas 2021 m. kovo 5 d., atsižvelgiant į tuo metu egzistavusią faktinę situaciją, kai byloje nebuvo duomenų apie privalomojo nurodymo įvykdymą, tačiau šiuo metu faktinė situacija yra pasikeitusi ir jos pasikeitimas sukelia atitinkamas teises pasekmes. Atsižvelgdama į nurodytas faktines aplinkybes, teisėjų kolegija 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartimi pasiūlė dalyvaujantiems byloje asmenims pateikti savo poziciją (argumentus) dėl tolesnio bylos nagrinėjimo kasacine tvarka, jo galimybių.
18. Inspekcija pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad mano esant būtina šią bylą nagrinėti kasaciniame teisme, nes nagrinėjamas atvejis yra svarbus ir turi ypatingą reikšmę vienodam teisės aiškinimui bei taikymui. Inspekcijos teigimu, neperžiūrėjus apeliacinės instancijos teismo nutarties kasacine tvarka, bus sukurtas teisinis precedentas, paneigiantis efektyvų savavališkos statybos padarinių pašalinimą ir apribojantis Inspekcijos galimybes užtikrinti savavališkos statybos padarinių pašalinimą už skolininkus, vengiančius vykdyti savavališkos statybos padarinių šalinimo prievoles.
19. Vertindama Inspekcijos argumentus, teisėjų kolegija visų pirma pažymi, jog teisės kreiptis į teismą, kaip konstitucinės asmens teisių ir laisvių garantijos, įtvirtintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje, [CPK 5 straipsnio 1](#) dalyje, turinys sietinas su kiekvieno suinteresuoto asmens teise įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama subjektinė materialioji teisė arba įstatymų saugamos interesus. Asmenų, kurių materialiosios subjektinės teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti ar ginčijami, interesų gynimas – įstatyme įtvirtintas civilinio proceso tikslas ([CPK 2 straipsnio 1](#) dalis). Įgyvendinus teisę į teisminę gynybą pasiekiamas materialusis teisinis efektas, t. y. modifikuojamos (sukuriamos, panaikinamos, pakeičiamos) suinteresuoto asmens subjektinės teisės ar pareigos (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 13 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-485/2008](#); 2013 m. balandžio 19 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-241/2013](#)). Taigi, kaip matyti, kreipimasis į teismą nėra savitiksliis, tokiu kreipimusi yra siekiama apginti galimai pažeistas teises.
20. Teisės kreiptis į teismą prigimtis, tikslai bei civiliniame procese galiojantis dispozityvumo principas lemia, kad tiek teismo nagrinėjimo dalyko nustatymas, tiek ir procesinių teisių įgyvendinimas priklauso ginčo šalims. Tačiau teismo pareiga yra užtikrinti, kad būtų laikomasi procesinių nuostatų bei atsižvelgiama į teismų kompetencijos ribas. Tai lemia, jog, vertinant kasaciniame skunde keliamus teisės klausimus, taip pat būtina atsižvelgti į procesines bylos aplinkybes.
21. Kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad teismas, vykdydamas jam priskirtą konstitucinę teisingumo vykdymo funkciją, aiškina ir taiko teisę konkrečiu atveju kiekvienoje konkrečioje byloje sprenddamas konkretų ginčą. Tai, kaip teismas išaiškina teisę prieš ją pritaikydamas, tampa turiniu, kuris lemia atitinkamus teisinius padarinius. Taigi, teismas aiškina ir taiko teisę ne abstrakčiai ar hipotetiškai, bet kiekvienoje konkrečioje byloje nagrinėdamas ir sprenddamas klausimus dėl asmenų pažeistų ar ginčijamų teisių ar įstatymų saugomų interesų gynimo. Tas pats yra taikoma ir kasaciniam teismui vykdamam jam priskirtą teismų praktikos formavimo vienodinimo funkciją (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-175-1075/2020, 32 punktas).
22. Minėta, šioje byloje teismų nustatytos reikšmingos faktinės aplinkybės – privalomojo nurodymo neįvykdymas – iki bylos nagrinėjimo kasacine tvarka išnyko. Kadangi Tvorą (jos dalis, neatitinkanti statybos projekto) yra nugriauta, tai byloje neliko ginčo objekto ir atitinkamai dalyvaujantiems asmenims – materialiojo teisinio suinteresuotumo dalyvauti ginče dėl jos nugriovimo ir skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria sprendtas klausimas dėl (ne)leidimo Inspekcijai pačiai išardyti Tvorą (Tvoros dalį) ir sutvarkyti statybvietę skolininko lėšomis, nesukelia realių teisių padarinių ir prarado teisinį aktualumą. Minėta, kad teismo įgaliojimas aiškinti ir taikyti teisę kiekvienoje konkrečioje byloje reiskia teisės taikymą ir aiškinimą pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes, kai toks aiškinimas lemia toje byloje konkrečius teisinius padarinius. Teisės aiškinimas ginčo objektui išnykus lemia teisės aiškinimą nesukuriant joje jokių teisių padarinių, todėl toks aiškinimas reikštų abstraktųjį teisės aiškinimą, o ne teisės aiškinimą ir taikymą kiekvienoje konkrečioje byloje.
23. [CPK](#) III dalies XVII skyriaus normos nereglamentuoja kasacinio proceso eigos tokiu atveju, kai nutartis, dėl kurios kasacinis skundas kasacinio teismo yra priimamas ir įrašomas į kasacinę tvarką nagrinėtinų bylų sąrašą, neturi teisinio aktualumo ir nesukelia teisių pasekmių. [CPK 340](#) straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jeigu tam tikrų procesinių veiksmų atlikimo nereglamentuoja kasacinį procesą reglamentuojančios proceso teisės normos ([CPK](#) III dalies XVII skyrius), taikomi [CPK](#) 1–300 straipsniai, kiek jie neprieštaruoja kasacinį procesą reglamentuojančioms teisės normoms. Vadovaujantis nuoseklia kasacinio teismo praktika, remiantis pirmiau aptarta [CPK 340 straipsnio 5](#) dalimi, nagrinėjamoje byloje taikytina [CPK](#) 293 straipsnio 1 punkto norma, nustatanti teismo pareigą nutraukti bylą, jeigu ji nenagrinėtina teisme civilinio proceso tvarka (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 30 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-213-611/2016 16 punktą; 2017 m. kovo 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-66-684/2017 21 punktą; 2017 m. gruodžio 15 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-471-421/2017 30 punktą; 2019 m. lapkričio 28 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-483-684/2019 22 punktą; 2021 m. gegužės 5 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-142-469/2021 20 punktą).
24. Apibendrinama išdėstyti argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad išnykus ginčo objektui ir nebelikus kasacinio dalyko, tolesnis kasacinis procesas yra negalimas. Dėl šios priežasties kasacinis procesas nutrauktinas ([CPK 293 straipsnio 1](#) punktas, 340 straipsnio 1, 5 dalys).
25. Teisėjų kolegija papildomai pažymi, kad kasacinis teismas, aiškindamas teisės normas, reglamentuojančias nepigininio pobūdžio sprendimų neįvykdymo teisinius padarinius, yra konstatavęs, kad bendroji tokių sprendimų vykdymo tvarka reglamentuojama [CPK](#) LVII skyriuje, kurio 763 straipsnyje nustatyta, jog teismo sprendimai vykdomi laikantis bendrų šio kodekso VI dalyje nurodytų nuostatų su šiuo skyriuje nurodytomis išimtimis. Jeigu atsakovas teismo sprendimu yra įpareigotas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, tačiau savo iniciatyva jų neatlieka, taikomos [CPK 771](#) straipsnyje nustatytos priverstinio vykdymo priemonės – antstolis apie tai surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą ir perduoda jį antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismui, o šis priima nutartį taikyti sprendime nurodytas pasekmes, kadangi skolininkas neatliko tam tikrų veiksmų ([CPK 771](#) straipsnio 1, 2 dalys). Priimant tokią nutartį (taikyti sprendime dėl ginčo esmės nustatytas sprendimo neįvykdymo pasekmes, pvz., paskirtą baudą) būtų išnagrinėtos aplinkybės, ar sprendimas (ne)įvykdytas, taip pat būtų patikrinta, ar nėra aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą atleisti skolininką nuo paskirtos baudos ar kitokių neįvykdymo pasekmių taikymo. [CPK 771](#) straipsnio 2 dalyje nustatytas reguliavimas iš esmės reiskia, kad turi būti atliekama *ex ante* (prieš veiksmą) teisminė sprendimo neįvykdymo aplinkybių (priežasčių) patikra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-315-684/2019](#), 33 punktas). Kasacinis teismas yra nurodęs, kad [CPK 771](#) straipsnyje reglamentuojamos ne tik sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, bet taip pat ir privalomųjų nurodymų neįvykdymo pasekmės. Dėl to nurodyti kasacinio teismo išaiškinimai, pateikti taikant nurodytą teisės normą civilinėje byloje dėl baudos už teismo sprendimo įpareigoti skolininką atlikti tam tikrus veiksmus neįvykdymą, aktualūs ir sprendžiant dėl privalomųjų nurodymų neįvykdymo pasekmių taikymo tvarkos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 30 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-204-378/2021 12 punktą).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

26. Pagal [CPK 94 straipsnio](#) 1 dalį, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.
27. Byloje dalyvaujantys asmenys nepatyrė bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme.
28. *Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme patirta 7,05 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 26 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Atsižvelgiant į tai, kad kasacinio proceso nutraukimą lemia pasikeitusios faktinės aplinkybės, įvertinus ginčo pobūdį, sprendžina, jog šiuo atveju nėra pagrindo priteisti iš byloje dalyvaujančių asmenų šių išlaidų atlyginimą.*

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 293 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 340 straipsnio 5 dalimi, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kasacinį procesą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. gruodžio 17 d. nutarties peržiūrėjimo nutraukti.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Danguolė Bublienė

Andžej Maciejewski

Antanas Simiškis